

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΕΒΔΟΜΟ ΤΜΗΜΑ**

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 12 Νοεμβρίου 2024, με την ακόλουθη σύνθεση: Μαρία Βλαχάκη, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Εβδόμου Τμήματος, Ιωάννα Ρούλια και Ιωάννης Καλακίκος, Σύμβουλοι, Ευπραξία Δημολιού (εισηγήτρια) και Ιωάννης Νταλαχάνης, Πάρεδροι με συμβουλευτική ψήφο.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παρέστη ο Επίτροπος Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου Αντώνιος Νικητάκης, ως νόμιμος αναπληρωτής του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας, ο οποίος είχε κώλυμα.

Γραμματέας: Γεωργία Τζένου, Προϊσταμένη της Γραμματείας του Τμήματος.

Για να αποφασίσει σχετικά με: 1) την από 9.10.2024 (με Α.Β.Δ. .../9.10.2024) προσφυγή της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «...» και με τον διακριτικό τίτλο «...», νομίμως εκπροσωπούμενης, με καταστατική έδρα στην... , η οποία παρέστη δια των πληρεξουσίων δικηγόρων Ιωάννη Παραρά (Α.Μ. ... Δ.Σ.Α.) και Αναστασίου – Ευγένιου Χριστοφιλόπουλου (Α.Μ. ... Δ.Σ.Α.).

Το Ελληνικό Δημόσιο, όπως εκπροσωπείται νόμιμα, παρέστη διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Αντωνίας Κυρίτση.

Με την προσφυγή επιδιώκεται η ανάκληση της 415/2024 Πράξης προσυμβατικού ελέγχου του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Υπέρ της προσφεύγουσας ... και κατά του κύρους της προσβαλλόμενης Πράξης παρεμβαίνει η Κοινοπραξία με την επωνυμία «...» με διακριτικό τίτλο «...», εδρεύουσα στην ..., και τα μέλη αυτής: α) ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «... Α.Ε.», που εδρεύει στην ... και β) ανώνυμη τεχνική εταιρεία με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «... Α.Τ.Ε.», που εδρεύει στο..., οι οποίες παρέστησαν δια της πληρεξουσίας δικηγόρου Φιλίως Μέντη (Α.Μ. ... Δ.Σ.Α.).

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο της προσφεύγουσας εταιρείας Ιωάννη Παραρά, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της προσφυγής.

Την πληρεξούσια δικηγόρο της παρεμβαίνουσας Κοινοπραξίας, η οποία ζήτησε να γίνουν δεκτές η προσφυγή ανάκλησης και η παρέμβασή της.

Την εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία ζήτησε την παραδοχή της προσφυγής ανάκλησης.

Τον Επίτροπο Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την απόρριψη της προσφυγής ανάκλησης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, σε διαδικτυακή τηλεδιάσκεψη, με την παρουσία όλων των ανωτέρω μελών του.

**Άκουσε την εισήγηση της Παρέδρου Ευπραξίας Δημολιού και
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά το Νόμο και
Αποφάσισε τα ακόλουθα:**

1. Για την άσκηση υπό κρίση προσφυγής δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου [βλ. άρθρο 6 παρ.2 περ. στ' του ν.δ/τος 674/1970 (Α'192), όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 2366/1995 (Α' 256), σε συνδυασμό με το άρθρο 5 παρ. 15 και 17 του ν. 2229/1994, (Α'138) και με το άρθρο 308 παρ. 3 του Κεφαλαίου 49 του ν. 4700/2020 (Α'127), το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως στις υποθέσεις προσυμβατικού ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 336 παρ. 1 του ίδιου νόμου (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 1377/2021, Εβδ. Τμ. 17/2024, ΣτΕ 81/2024)]. Συνεπώς, το καταβληθέν παράβολο (ηλεκτρονικό παράβολο, ποσού 100 ευρώ, με κωδικό πληρωμής...) πρέπει να επιστραφεί στην προσφεύγουσα ανεξαρτήτως εκβάσεως της δίκης.

2. Με την υπό κρίση προσφυγή, όπως οι λόγοι αυτής αναπτύσσονται με το από 14 Νοεμβρίου 2024 παραδεκτώς κατατεθέν υπόμνημα, ζητείται η ανάκληση της 415/2024 Πράξης προσυμβατικού ελέγχου του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του έργου με τίτλο «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΣΕΩΝ (ΚΤΙΡΙΑ, ΑΠΟΒΑΘΡΕΣ, ΣΤΕΓΑΣΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΩΝ ΧΩΡΟΣ), ΕΠΙΔΟΜΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΣΗΣ, ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ-ΤΗΛΕΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ETCS, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ, ΚΑΙ Η/Μ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΣΗΡΑΓΓΑΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ ΚΙΑΤΟ - ΠΑΤΡΑ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΡΟΔΟΔΑΦΝΗ – ΡΙΟ», μεταξύ της αναθέτουσας εταιρείας ... και της Κοινοπραξίας με την επωνυμία «...Α.Ε. –...Α.Τ.Ε.» συμβατικού τιμήματος 48.164.123,75 ευρώ, χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.

3. Η προσφυγή έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και κατά τα λοιπά παραδεκτώς. Συνεπώς, πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξετασθεί κατ' ουσίαν.

4. Περαιτέρω, με προφανές έννομο συμφέρον ως ανάδοχος, και εν γένει παραδεκτός, παρεμβαίνει υπέρ της προσφεύγουσας η Κοινοπραξία με την επωνυμία «...Α.Ε. –...Α.Τ.Ε». με διακριτικό τίτλο «...», απαρτιζόμενη από την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...» και την ανώνυμη τεχνική εταιρεία με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο ... Α.Τ.Ε.». Σημειώνεται ότι το δεύτερο μέλος της Κοινοπραξίας είναι θυγατρική της εταιρείας ...Α.Ε., η οποία αποτελούσε το δεύτερο μέλος της αναδόχου Κοινοπραξίας της αρχικής σύμβασης, υπεισήλθε δε στο σύνολο των έννομων σχέσεων του Κλάδου Υποδομών αυτής μετά τη διάσπασή της στις 16.5.2023, η οποία καταχωρίστηκε αυθημερόν στο Γ.Ε.Μ.Η., στις αντίστοιχες μερίδες της μητρικής και της θυγατρικής εταιρείας, με αριθμούς ... και

5. Εφαρμοστέο εν προκειμένω, ως εκ του χρόνου λήψης της απόφασης της αναθέτουσας Αρχής για την σύναψη τροποποιητικής σύμβασης (ΕλΣυν Ολ. 1854/2022), τυγχάνει το Βιβλίο ΙΙ του ν. 4412 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24 ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147 και διόρθωση σφαλμάτων Α' 200/24.10.2016 και Α' 206/3.11.2016), καθόσον το αντικείμενο της ανάθεσης (κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου) εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 231, το οποίο εντάσσεται στο Βιβλίο αυτό. Στο άρθρο 337 του ιδίου Βιβλίου προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι: «1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) (...) β) για τα συμπληρωματικά έργα, υπηρεσίες ή αγαθά από τον αρχικό ανάδοχο, τα οποία κατέστησαν αναγκαία και δεν περιλαμβάνονταν στη διαδικασία σύναψης της αρχικής σύμβασης, εφόσον η αλλαγή αναδόχου: βα) δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, παραδείγματος χάριν απαιτήσεις εναλλαξιμότητας ή διαλειτουργικότητας με τον υφιστάμενο εξοπλισμό, υπηρεσίες ή εγκαταστάσεις που παρασχέθηκαν με την αρχική σύμβαση και ββ) θα συνεπαγόταν σημαντικά προβλήματα ή ουσιαστική αύξηση δαπανών για τον αναθέτοντα φορέα. Ωστόσο, οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας - πλαίσιο. Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338)». Συναφώς, στο λεπτομερέστερο άρθρο 156 του ιδίου νόμου, με τίτλο «Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες», όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 75 του ν. 4782/2021 (Α' 36), το οποίο, κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 334 εφαρμόζεται συμπληρωματικά κατά την εκτέλεση συμβάσεων έργων που εμπίπτουν σε έναν από τους

ειδικούς τομείς Βιβλίου II (Ελ.Συν. Έβδ.Τμ. 1285/2023), ορίζεται ότι: «1. α) Το έργο εκτελείται, σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που το συνοδεύουν. β) Η σύμβαση μπορεί να τροποποιείται, χωρίς νέα διαδικασία σύναψης, εφόσον ο φορέας κατασκευής του έργου διαπιστώσει ότι προέκυψε ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται, είτε κατά το είδος είτε κατά την ποσότητα, στο αρχικό ανατεθέν έργο ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και κατέστησαν αναγκαίες κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές ή όταν αυτές οι εργασίες, μολοντί μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της χωρίς να μεταβάλλουν τη συνολική της φύση. γ) (...) δ) Οποιαδήποτε αύξηση του συμβατικού ανταλλάγματος που μπορεί να προκύψει από τις ως άνω τροποποιήσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς την αναθεώρηση και τον Φ.Π.Α.. Στο ως άνω ποσό συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των απαιτούμενων μελετών για την υλοποίηση των τροποποιήσεων. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης».

6. Κατά την ειδικότερη, όμως, γνώμη του Συμβούλου Ιωάννη Καλακίκου, οι προϋποθέσεις, υπό τις οποίες μπορούν να τροποποιούνται, χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, οι συμβάσεις που εμπίπτουν στο Βιβλίο II του ν. 4412/2016 προβλέπονται αποκλειστικά στο 337 αυτού, που αποτελεί προσαρμογή του εθνικού δικαίου προς το άρθρο 89 της ειδικής Οδηγίας 2014/25/ΕΕ σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων των ανατετόντων φορέων που δραστηριοποιούνται στους πρώην εξαιρούμενους τομείς. Τούτο, διότι ο εθνικός νομοθέτης δεν επέλεξε, είτε με την προσθήκη ειδικής ρύθμισης στο Βιβλίο II είτε με ρητή παραπομπή στο άρθρο 156 του Βιβλίου I, το οποίο (Βιβλίο) αφορά σε συμβάσεις που εμπίπτουν στη γενική Οδηγία 2014/24/ΕΕ, να ρυθμίσει με ειδικότερο επιτρεπτό τρόπο (βλ. Ελ.Συν. Ολ. 551/2023 σκ. 9) την τροποποίηση των δημοσίων συμβάσεων έργων που συνάπτουν οι αναθέτοντες φορείς. Εξάλλου –πέραν του ότι είναι νομικά παράδοξο σε ένα σύστημα κανόνων δικαίου, όπως συνιστούν οι διατάξεις του ν. 4412/2016, το ίδιο ακριβώς ζήτημα να ρυθμίζεται από δύο ή περισσότερους κανόνες δικαίου, έστω κι αν δεν αντιφάσκουν μεταξύ τους, καθόσον εντός του συστήματος οι διατάξεις, επί των οποίων ερείδεται η συναγωγή του τελικού συμπεράσματος, υπάγονται τόσο σε χρονική σχέση μεταξύ τους (π.χ. η νεότερη διάταξη καταργεί την παλαιότερη) όσο και σε λογική σχέση (π.χ. η ειδική διάταξη υπερισχύει της γενικής)– οι προϋποθέσεις, υπό τις οποίες μπορούν να τροποποιούνται, χωρίς νέα

διαδικασία σύναψης σύμβασης, οι συμβάσεις των αναθετόντων φορέων του Βιβλίου ΙΙ ρυθμίζονται πλήρως και εξαντλητικά με τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 337, ώστε να μη καταλείπεται περιθώριο, κατ' επίκληση της γενικής ρήτρας που έχει τεθεί με την εθνική ρύθμιση του άρθρου 334, συμπληρωματικής εφαρμογής για το ίδιο ζήτημα και των αντίστοιχων διατάξεων του άρθρου 156 του Βιβλίου Ι σχετικά με την τροποποίηση των συμβάσεων των αναθετουσών αρχών.

7. Από τις διατάξεις που παρατέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη συνάγονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: **(i)** Η ανάθεση συμπληρωματικών εργασιών στον ανάδοχο ήδη εκτελούμενου δημόσιου έργου ειδικού τομέα, λόγω δυσχερειών απορρεουσών από τεχνικές αλληλεξαρτήσεις, είναι επιτρεπτή μόνο υπό τις προϋποθέσεις που τίθενται σωρευτικά στην εξαιρετική διάταξη του εδαφίου β' της παρ. 1 των ανωτέρω διατάξεων των άρθρων 156 και 337 του ν. 4412, καθώς συνιστά παρέκκλιση από τις αρχές της διαφάνειας, της ισότητας συμμετοχής στις διαδικασίες για την κατάρτιση δημοσίων συμβάσεων και της διασφάλισης του ελεύθερου ανταγωνισμού (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 1854/2022 σκ. 8, 183/2022 σκ. 4, 1828/2021 σκ. 4). **(ii)** Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, όπως έχουν αναλυθεί με σχετική πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ως συμπληρωματικές νοούνται οι εργασίες οι οποίες: α) δεν περιλαμβάνονται κατ'είδος ή κατά ποσότητα στην αρχική σύμβαση, ήτοι είτε δεν προβλέπονται καθόλου ή προβλέπονται μεν, αλλά πρέπει να εκτελεστούν με διαφορετικό τρόπο (νέες εργασίες), είτε προβλέπονται κατ'είδος στον προϋπολογισμό της μελέτης αλλά εκτελούνται σε ποσότητες μεγαλύτερες από τις προβλεπόμενες (πρόσθετες εργασίες), β) συνδέονται χρονικά και τοπικά με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης και παρίστανται τεχνικά αναγκαίες για την άρτια ολοκλήρωση του αντικειμένου αυτής, όπως αυτό περιγράφεται στα έγγραφα της αρχικής σύμβασης και γ) είτε δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για την αναθέτουσα Αρχή, είτε, παρά τη δυνατότητα διαχωρισμού τους, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της, χωρίς να μεταβάλλουν τη συνολική της φύση. **(iii)** Εκ τούτων παρέπεται ότι δεν μπορούν να θεωρηθούν ως «συμπληρωματικές εργασίες», κατά την έννοια των διατάξεων της περ. β' της παρ. 1 των ανωτέρω άρθρων, εκείνες που οδηγούν στην εκ των υστέρων επέκταση του τεχνικού αντικειμένου του έργου της αρχικής σύμβασης, ήτοι σε ουσιώδη μεταβολή αυτού, το μεν διότι η επέκταση αυτή δεν ήταν γνωστή στο σύνολο των διαγωνιζομένων κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς τους, το δε διότι αποκλείει το άνοιγμα της ανάθεσης των εργασιών αυτών στον ανταγωνισμό (βλ. μεταξύ άλλων, ΕλΣυν. Ολ. 510/2024 σκ. 10, 551/2023 σκ. 11, 13, Τμ. Μείζ.- Επτ. Συνθ 1215/2020 σκ. 7, Εβδ. Τμ.1385/2024 σκ. 5). **(iv)** Τέτοια περίπτωση ανεπίτρεπτης ουσιώδους διεύρυνσης του αντικειμένου της αρχικής εν εξελίξει σύμβασης συνιστά η ενσωμάτωση σε αυτή ως συμπληρωματικών

των (υπολειπόμενων) εργασιών άλλης σύμβασης, η εκτέλεση της οποίας αναπτύχθηκε στον ίδιο χώρο, διότι ακόμη και αν οι εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης συνδέονται τοπικά ή χρονικά με τις εργασίες της αρχικής, τούτο δεν αρκεί για την εφαρμογή της εξαιρετικής ρύθμισης των ως άνω διατάξεων, που προϋποθέτουν ότι, πάντως, πρόκειται για συμπληρωματικές εργασίες του αυτού και όχι άλλου έργου και ότι δεν αποτελούν επέκταση του αντικειμένου του αρχικού έργου, v) Ενόψει των ανωτέρω, στενώς ερμηνευτέων, εξαιρετικών διατάξεων, η απόφαση του αρμόδιου οργάνου περί προσφυγής στην ανωτέρω διαδικασία ανάθεσης πρέπει να είναι ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη, ώστε να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος νομιμότητάς της από το Ελεγκτικό Συνέδριο, το δε βάρος απόδειξης της συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής τους φέρει ο αναθέτων φορέας που τις επικαλείται (ΔΕΕ Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, C-601/10, σκ. 57-58, ΕλΣυν Ολ. 854/2022, σκ. 8, Έβδ. Τμ. 1608/2022 σκ. 4 κ.ά.).

8. Από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου προκύπτουν όσα παρατίθενται στις σκέψεις 8 - 13 που ακολουθούν.

9. Με την .../26.8.2021 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) της ... εγκρίθηκε η διενέργεια διεθνούς ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, με αντικείμενο: α) Την κατασκευή 28,8 χλμ. διπλής σιδηροδρομικής επιδομής από την είσοδο της σιδηροδρομικής στάσης Ροδοδάφνης έως το πέρας του υπογείου έργου (Cover and Cut, εφεξής C&C) Ρίου. β) Την κατασκευή τεσσάρων (4) σιδηροδρομικών στάσεων (Ροδοδάφνη, Σελιανίτικα, Καμάρες, Άγιος Βασίλειος με C&C), τριών (3) σιδηροδρομικών σταθμών (Ψαθόπυργος, Αραχωβίτικα και Ρίο), δύο κτηρίων εξυπηρέτησης των Η/Μ εγκαταστάσεων σήραγγας (εισόδου και εξόδου σήραγγας Παναγοπούλας) με τους περιβάλλοντες χώρους αυτών και τη διαμόρφωση της συνδετήριας στοάς Νο 5 της σήραγγας Παναγοπούλας για τη στέγαση του Υ/Σ-2. γ) Την κατασκευή των Η/Μ της σήραγγας Παναγοπούλας, των κτηρίων εξυπηρέτησής της σήραγγας (ΚΕΣ), των τεχνικών χώρων του Υ/Σ-2 της διασυνδετήριας Νο 5 και του C&C Αγίου Βασιλείου. δ) Την κατασκευή σύγχρονου συστήματος αμφίδρομης σηματοδότησης με τηλεδιοίκηση και ETCS επιπέδου 1. ε) Την κατασκευή σύγχρονης ηλεκτροκίνησης 25KV/50Hz, με τηλεδιοίκηση SCADA, και στ) την κατασκευή σύγχρονου συστήματος τηλεπικοινωνιών. Το έργο, προϋπολογιζόμενης δαπάνης ύψους 141.110.000,00 ευρώ άνευ Φ.Π.Α (179.800.000,00 ευρώ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), εντάχθηκε στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», με συνολικό ποσό επιλέξιμης δαπάνης 43.820.000,00 ευρώ, και στο Π.Δ.Ε. 2021, ως ενάρθμο ... της ΣΑΕ 0785. Η συνολική προθεσμία εκτέλεσης του έργου ορίστηκε σε εβδομήντα δύο (72) μήνες από την υπογραφή της

σύμβασης, υποδιαιρούμενη σε 36 μήνες για την κατασκευή του έργου και σε 36 μήνες υποχρεωτικής συντήρησης αυτού. Στον διαγωνισμό, ο οποίος διενεργήθηκε στις 4.11.2021, υπεβλήθησαν τέσσερις (4) προσφορές. Ανάδοχος αναδείχθηκε η Κοινοπραξία ... Α.Ε., η οποία προσέφερε μέση έκπτωση 8,29%. Κατόπιν του προσυμβατικού ελέγχου επί της διαδικασίας ανάθεσης και του σχεδίου σύμβασης εκδόθηκε η 468/2022 θετική Πράξη του Ε΄ Κλιμακίου, και, ακολούθως, υπεγράφη στις 22.11.2022, μεταξύ της... και της αναδειχθείσας αναδόχου, η σύμβαση με αριθμό .../22, συμβατικού τιμήματος 129.533.055,57 ευρώ άνευ Φ.Π.Α. (160.620.988,90 ευρώ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.).

10. Οι αντίστοιχες εργασίες κατασκευής της υποδομής για τα ανωτέρω 28,8 χλμ. διαιρέθηκαν και δημοπρατήθηκαν σε δύο τμήματα. Το πρώτο, μήκους 21,5 χλμ., δημοπρατήθηκε με διεθνή ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό το έτος 2012, με τίτλο «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΠΛΗΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΡΟΔΟΔΑΦΝΗ – ΨΑΘΟΠΥΡΓΟΣ ΑΠΟ Χ.Θ. 91+500 ΕΩΣ Χ.Θ. 113+000» και με προϋπολογισμό 315.000.000,00 (χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.). Ανάδοχος αναδείχθηκε η κοινοπραξία... , το σχέδιο σύμβασης υπεγράφη κατόπιν της 8/2016 θετικής πράξης προσυμβατικού ελέγχου του Κλιμακίου και η σύμβαση ολοκληρώθηκε. Το δεύτερο, επίμαχο εν προκειμένω τμήμα, μήκους 10,5 χλμ., δημοπρατήθηκε το έτος 2014, με τίτλο «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΑΠΟ Χ.Θ. 113+000 ΕΩΣ Χ.Θ. 123+500 ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΨΑΘΟΠΥΡΓΟΣ – ΠΕΡΙΟΧΗ ΡΙΟΥ (Α.Δ. 716)». Η προϋπολογισθείσα δαπάνη του, ύψους 175.500.000,00 ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), εντάχθηκε στον Μηχανισμό CONNECTING EUROPE FACILITY 2014-2020 με την απόφαση «GRAND AGREEMENT – UNDER THE CONNECTING EUROPE FACILITY(CEF) – TRANSPORT SECTOR – AGREEMENT NoINEA/CEF/TRAN/M2015/1129876», με επιλέξιμη δαπάνη 99.834.663,00 ευρώ, και στο Π.Δ.Ε. έτους 2017 (ΣΑΕ 6711 ενάρημο 2016ΣΕ 1100011). Στο φυσικό αντικείμενο του εν λόγω έργου περιλαμβάνονταν τα ακόλουθα: α. Υποδομή της Νέας Διπλής Σιδηροδρομικής Γραμμής (Ν.Δ.Σ.Γ.) Κορίνθου – Πάτρας, από Χ.Θ. 113+000 έως τη Χ.Θ. 123+500, μέχρι και το υπόστρωμα επιδομής. β. Δύο (2) σήραγγες με τη μέθοδο του C&C: i) C&C Αγ. Βασιλείου, Χ.Θ. 115+879,802 - Χ.Θ. 116+505,77, συνολικού μήκους 625,975μ. και ii) C&C Ρίου στη Χ.Θ. 119+718,60 – 120+110,80, συνολικού μήκους 392,20μ.. γ. Πενήντα τέσσερις (54) τοίχοι αντιστήριξης της Ν.Δ.Σ.Γ., με τους κεφαλόδεσμούς και τις κορωνίδες τους, στους οποίους περιλαμβάνονταν μονοί πασσαλότοιχοι, διπλοί πασσαλότοιχοι και τοίχοι επί πεδίλου. Στους πασσαλότοιχους, ειδικότερα, περιλαμβάνονταν και η κατασκευή 209.000 μ. φρεατοπασσάλων (9.450 τεμάχια), καθώς και των επενδυτικών τοιγίων από σκυρόδεμα (προσωρινών και μόνιμων). δ. Δεκατέσσερις (14) οδικές και

σιδηροδρομικές γέφυρες. ε. Το σύνολο των απαιτούμενων υδραυλικών έργων για την προστασία της σιδηροδρομικής γραμμής και των κάθετων οχετών απορροής. στ. Η κατασκευή ή/και αποκατάσταση του τοπικού οδικού δικτύου, το οποίο ακολουθεί παράλληλα, ανάντη και κατάντη τη Ν.Δ.Σ.Γ., αποκαθιστώντας την επικοινωνία μεταξύ οικισμών και των παράπλευρων ιδιοκτησιών. Περιλαμβάνονταν κάθετες οδοί και παράπλευρες οδοί. ζ. Χωματοργικές εργασίες, ήτοι εκσκαφές, επιχώσεις, διαμορφώσεις, κ.λπ.. Από το φυσικό αντικείμενο του έργου εξαιρέθηκε η κατασκευή των μελλοντικών στάσεων και σιδηροδρομικών σταθμών του συγκεκριμένου τμήματος, όπως αυτές παρουσιάζονται στην εγκεκριμένη οριστική μελέτη χάραξης. Εξαιρέθηκε, επίσης, η κατασκευή της οδού στην Χ.Θ. 13+318 (ΚΟ13), που βρίσκεται εντός της περιοχής του έργου. Η προθεσμία περαίωσης του έργου ορίστηκε σε 36 μήνες από την υπογραφή της σύμβασης. Έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών (24.3.2015) προσήλθαν και υπέβαλαν προσφορές επτά (7) εργοληπτικές επιχειρήσεις. Η προσφορά της πρώτης κατά σειρά μειοδοσίας, ιταλικής εταιρείας..., με μέση τεκμαρτή έκπτωση ύψους 45,21%, απορρίφθηκε και ανάδοχος αναδείχθηκε η εταιρεία ...Α.Ε. με προσφερθείσα μέση τεκμαρτή έκπτωση 36,78%. Η νομιμότητα της δημοπράτησης και το σχέδιο σύμβασης ελέγχθηκαν το πρώτον με την 8/2016 Πράξη του Ε΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή της σύμβασης. Κατ'αυτής ασκήθηκαν αιτήσεις ανάκλησης από την αναθέτουσα ...και την ανάδοχο ...Α.Ε., οι οποίες συνεκδικάστηκαν και απορρίφθηκαν με την 760/2016 απόφαση του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Αυτή προσβλήθηκε στη συνέχεια με αιτήσεις αναθεώρησης των προσφευγόντων, οι οποίες συνεκδικάστηκαν και απορρίφθηκαν με την 1739/2016 απόφαση του Τμήματος Μείζονος-Επταμελούς Συνθέσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Σε συμμόρφωση προς τα ανωτέρω κριθέντα, η αναθέτουσα ... αναμόρφωσε τον πίνακα μειοδοσίας της δημοπράτησης, κατατάσσοντας πρώτη μειοδότη την... , με προσφερθείσα μέση έκπτωση 45,21% επί του προϋπολογισμού του έργου, ήτοι με συμβατικό τίμημα ποσού 96.049,752,14 (χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.), και επανυπέβαλε προς έλεγχο το σχέδιο σύμβασης, η υπογραφή του οποίου επετράπη με την 438/2016 θετική Πράξη του Ε΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στις 4.8.2017 υπεγράφη η με αριθμό 716/17 σύμβαση, με προθεσμία εκτέλεσης 36 μηνών από την υπογραφή της, ήτοι μέχρι τις 3.8.2020. Κατόπιν αιτήσεως της αναδόχου η προθεσμία αυτή παρατάθηκε, με την .../10.9.2020 απόφαση του Δ.Σ. της αναθέτουσας, για άλλους 18 μήνες, ήτοι έως τις 4.2.2022, με αναθεώρηση, λόγω μη ύπαρξης αποκλειστικής υπαιτιότητας της αναδόχου. Πριν από την παρέλευση της ημερομηνίας αυτής, στις 3.1.2022, υπεβλήθη από την ανάδοχο αίτημα νέας 18μηνης παράτασης. Εν τω μεταξύ, την 1^η Δεκεμβρίου 2021 υπεβλήθη στο Ε΄ Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου για προσυμβατικό έλεγχο σχέδιο

της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης της ανωτέρω αρχικής σύμβασης, ποσού 10.471.870,91 ευρώ (χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.), ήτοι με υπέρβαση κατά ποσοστό 10,90% της αξίας της αρχικής σύμβασης, προκειμένου να συμπεριλάβει επτά κατηγορίες εργασιών: 1) κατασκευή πρόσθετων τοίχων αντιστήριξης στο τμήμα του έργου από Χ. Θ. 113+000 έως χ.θ. 113+600 λόγω επιγενόμενης κατάργησης της 4^{ης} Σιδηροδρομικής Γραμμής του μελλοντικού Σ.Σ. Δρεπάνου από τον Ο.Σ.Ε., 2) τοποθέτηση επιπρόσθετων συστημάτων σήμανσης και ασφάλισης στα εκτελούμενα οδικά έργα, 3) πρόσθετες εργασίες αντιστήριξης παρειών εκσκαφής έκχυτων φρεατοπασσάλων, 4) εργασίες διεύρυνσης τεχνικού άνω διάβασης Α.Δ.4., οδού «Ζεύξης», 5) περαιτέρω εργασίες εκτελούμενες σε συνθήκες υπογείου (εργασίες ορύγματος), 6) εργασίες αντιστήριξης εκσκαφών για την κατασκευή των υδραυλικών έργων και 7) τοποθέτηση νέων σωληνώσεων για την προώθηση με τη μέθοδο Pipe Jacking και κατασκευή στεγανολεκάνης τύπου Voltex. Με την 96/2022 Πράξη του Κλιμακίου, έγινε δεκτό ότι δεν κωλύεται η υπογραφή της ανωτέρω συμπληρωματικής σύμβασης, υπό τον όρο της έγκρισης -προ της υπογραφής της- της αιτηθείσας από την ανάδοχο παράτασης της χρονικής ισχύος της αρχικής σύμβασης για 18 μήνες, ήτοι έως 4.8.2023. Η εν λόγω παράταση εγκρίθηκε με την .../30.3.2022 απόφαση της αναθέτουσας, με αναθεώρηση, λόγω μη αποκλειστικής υπαιτιότητας της αναδόχου. Στις 20.7.2022 υπεγράφη η συμπληρωματική σύμβαση με αριθμό..., με συμβατική προθεσμία περαίωσης 10 μήνες, ήτοι έως τις 20.5.2023. Στην συνέχεια, υπεβλήθη από την ανάδοχο το με αρ. πρωτ. .../23.7.2023 αίτημα χορήγησης νέας σύντομης παράτασης 149 ημερών, ήτοι έως την 31^η Δεκεμβρίου 2023, στο οποίο η αναθέτουσα αρχή δεν απάντησε, όπως προκύπτει από το .../31.07.2023 έγγραφο της αναδόχου προς την... Στο ίδιο έγγραφο η ανάδοχος αναφέρει, με επιφύλαξη παντός νομίμου δικαιώματός της, ότι: «Με δεδομένο ότι μέχρι σήμερα 31.7.2023 ουδεμία ενημέρωση έχουμε λάβει για τις προθέσεις σας και για τις οποιεσδήποτε ενέργειες προτίθεστε να προβείτε ή έχετε ήδη προβεί με σκοπό να βρεθεί λύση για την άρτια ολοκλήρωση κατασκευής του εν θέματι έργου, επειδή περαιτέρω δεν έχουμε λάβει την απόφαση για την παράταση της 1^{ης} Συμπληρωματικής Σύμβασης του Έργου που έχει λήξει από τις 20-5-2023, απαραίτητης για την άρτια εκτέλεση των εργασιών της Αρχικής Σύμβασης ήτοι για την ολοκλήρωση του συνόλου του έργου του οποίου την κατασκευή αναλάβαμε με την από 04.08.2017 μεταξύ μας σύμβαση και επιπλέον, επειδή σταματήσατε να εγκρίνετε πιστοποιήσεις της Συμπληρωματικής Σύμβασης για εκτελεσμένες εργασίες που αποτελούν ταυτόχρονα και εργασίες της αρχικής σύμβασης, επειδή έως σήμερα δεν έχετε κατορθώσει να αποδεσμεύσετε το τμήμα του έργου από την Χ.Θ.119+920 έως την Χ.Θ.123+500 και να το παραδώσετε σύμφωνα με τις επί έξι (6) έτη δεσμεύσεις και υποσχέσεις σας στην ανάδοχο εταιρεία μας ελεύθερο προς

κατασκευή, επειδή έως σήμερα εξακολουθεί να παραμένει δεσμευμένο άνευ λόγου από την αρχαιολογία το τμήμα στη Χ.Θ.115+570, επειδή υπάρχουν πλείστα ακόμη προβλήματα γνωστά σε εσάς που εμποδίζουν την απρόσκοπτη κατασκευή του έργου και την ολοκλήρωσή του, επειδή δεν απαντάτε στις επιστολές μας με τις οποίες επισημαίνουμε σοβαρά θέματα του έργου, επειδή ουδέποτε εξετάσατε τα νόμιμα αιτήματα της αναδόχου εταιρείας μας αφήνοντάς τα να απορρίπτονται σιωπηρά, παρερχομένου απράκτου του μέγιστου διαστήματος που είχατε στη διάθεσή σας για να απαντήσετε, επειδή η ζημία που έχει υποστεί η εταιρεία μας εξ όλων αυτών των θεμάτων είναι τεράστια και την οποία κλήθηκε να υποστεί άνευ λόγου και αιτίας, χωρίς μάλιστα να φέρουμε οποιαδήποτε υπαιτιότητα, σας ενημερώνουμε ότι υπό αυτές τις συνθήκες δεν επιθυμούμε πλέον την παράταση της προθεσμίας του έργου μετά τις 4-8-2023 και ως εκ τούτου ανακαλούμε την αίτησή μας με α.π. .../03.07.2023 (αρ. πρωτ. .../23/03.07.23) με θέμα «Αίτημα σύντομης Παράτασης της προθεσμίας της Αρχικής Σύμβαση του ως άνω έργου με Α.Σ...., η οποία θεωρείται πλέον ως μηδέποτε υποβληθείσα».

11. Από πλευράς της αναθέτουσας, κατόπιν της .../13.9.2023 εισήγησης του Διευθύνοντος Συμβούλου της... προς το Δ.Σ. αυτής, εγκρίθηκε, με την .../2023 απόφαση αυτού, η οριστική διακοπή των εργασιών της αρχικής και της προαναφερθείσας 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης υποδομής και η κοινοποίηση της σχετικής διαταγής στην ανάδοχο σύμφωνα με το άρθρο 62 παρ. 1 του ν. 3669/2008. Στην ανωτέρω εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου, η οποία αποτελεί και την αιτιολογική βάση της απόφασης του Δ.Σ., αναφερόταν, μεταξύ άλλων, ότι:

i) Η μέχρι εκείνη τη στιγμή ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της κύριας σύμβασης ...ανερχόταν σε ποσοστό 61,25%, με πιστοποίηση μέχρι τον τελευταίο εγκριθέντα 4^ο λογαριασμό ποσού 58.838.600,66 ευρώ (πλέον αναθεώρησης και Φ.Π.Α.) για τη σύμβαση..., και σε ποσοστό περίπου 32%, με πιστοποίηση μέχρι τον τελευταίο εγκριθέντα 4^ο λογαριασμό ποσού 3.361.289,09 ευρώ (πλέον αναθεώρησης και Φ.Π.Α.) για την πρώτη συμπληρωματική σύμβαση αυτής 716-1/22. ii) Οι προβλεφθείσες εργασίες κατασκευής έχουν αναπτυχθεί σε μήκος 7 χλμ, από τη Χ.Θ. 113+000 έως τη Χ.Θ. 120+111, και όχι στο σύνολο του αρχικώς ορισθέντος μήκους 10,5 χλμ. του έργου, ήτοι από Χ.Θ.113+000 έως Χ.Θ. 123+500, έχουν δε ολοκληρωθεί σε διαφορετικά επιμέρους ποσοστά. Η μη ανάπτυξη του έργου στο σύνολό του και, ειδικότερα, από τη Χ.Θ. 120+111 έως 123+500, οφείλεται στην άρνηση της τοπικής κοινωνίας και των τοπικών αρχών να αποδεχθούν την κατασκευή του τμήματος από την περιοχή του Ρίου έως το τέλος του έργου ως επιφανειακού, αλλά στην απαίτηση για την κατασκευή του ως υπογειοποιημένου, ώστε να εξακολουθήσει η χρήση της υφιστάμενης μετρικής γραμμής από τον Προαστιακό Πάτρας (σχ. το .../8.5.2020 έγγραφο του Δήμου Πατρέων). iii)

Έχουν συντελεσθεί οι αναγκαίες απαλλοτριώσεις για το σύνολο του έργου, καθώς και οι συμπληρωματικές απαλλοτριώσεις που αφορούν κυρίως στην κατασκευή παράπλευρης οδοποιίας, με την έκδοση του ΦΕΚ 136/Δ/24.2.2023. iv) Βαίνουν προς ολοκλήρωση οι αρχαιολογικές έρευνες επί ευρημάτων περί την Χ.Θ. 115+570, η οποία έχει δεσμευτεί, σε συμμόρφωση προς το 4635/18/17.04.2018 έγγραφο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Αχαΐας. v) Στο πλαίσιο της υποχρέωσης της αναδόχου για διευκόλυνση άλλων εργολάβων κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου έχουν αποδοθεί, από την ανάδοχο της σύμβασης υποδομής, στην ανάδοχο της σύμβασης επιδομής και σταθμών ..., οι εκτάσεις που αφορούν τις περιοχές όπου αναπτύσσονται οι σιδηροδρομικές στάσεις και σταθμοί στην περιοχή του εν θέματι έργου και συγκεκριμένα στις περιοχές των Σ.Σ. Αραχωβίτικων, Αγίου Βασιλείου και Ρίου. vi) Η καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των κυκλοφοριακών ρυθμίσεων για την κατασκευή του τεχνικού ΑΔ της Γέφυρας Ζεύξης, για την κατασκευή των έργων της ΚΔ 2 στην Χ.Θ. 118+760 και της ΑΔ 3 στην Χ.Θ. 117+110,06 είναι αποκλειστικής ευθύνης του αναδόχου, η οποία υπείχε τη συμβατική υποχρέωση να μεριμνήσει για την έκδοση των απαραίτητων αδειών από τις αρμόδιες διοικητικές αρχές. Ομοίως και η καθυστέρηση στην εκπόνηση των μελετών προσαρμογής των κάθετων οχετών (ΕΟ 8, ΕΟ 9, ΕΟ 13, ΕΟ 15, ΕΟ 16 και ΕΟ 18, τα οποία αποχετεύουν τα όμβρια ύδατα από την περιοχή του έργου έως τη θάλασσα, σε θέσεις ώστε να μη βλάπτονται παρακείμενες ιδιοκτησίες. vii) Από την εξέλιξη του έργου και λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη μέση τεκμαρτή έκπτωση της εργολαβίας διαπιστώθηκε ότι ο ανάδοχος δεν διαθέτει επιτοπίως επαρκή μηχανικό εξοπλισμό και τεχνικό προσωπικό, έχει δε αιτηθεί με τρία έγγραφά του (...) την αναπροσαρμογή του εργολαβικού ανταλλάγματος. viii) Με την προτεινόμενη διάλυση της σύμβασης ο ανάδοχος δεν δύναται να εγείρει αξιώσεις αποζημίωσης, όπως αυτές αναφέρονται στο άρθρο 64 του ν. 3669/2008, δεδομένου ότι οι εργασίες οι οποίες δεν έχουν εκτελεστεί με υπαιτιότητά του ενώ μπορούσαν να εκτελεστούν, υπολογιζόμενες για την αρχική σύμβαση στο ποσό των 19.995.442,65 ευρώ (χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.) και για τη συμπληρωματική σύμβαση στο ποσό των 4.949.303,31 ευρώ και προστιθέμενες σε αυτές που πιστοποιήθηκαν σύμφωνα με τους προαναφερθέντες τελευταίους εγκριθέντες λογαριασμούς, υπερβαίνουν το 75% του αρχικού συμβατικού ποσού τόσο για την αρχική όσο και για την 1^η συμπληρωματική σύμβαση. ix) Στόχος της διάλυσης της σύμβασης ...και της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης αυτής είναι η ολοκλήρωση του έργου ώστε να μην χαθούν ενωσιακοί πόροι χρηματοδότησης, Ως εκ τούτου, απαιτείται η άμεση δημοπράτηση των υπολειπόμενων έργων υποδομής έως τη Χ.Θ 120+111, δεδομένου ότι το τμήμα από τη θέση αυτή έως τη Χ.Θ. 123+500, η οποία είχε αρχικώς οριστεί ως το πέρας του έργου, θα εξαιρεθεί από τη χρηματοδότηση, λόγω της μη οριστικοποίησης της συμφωνίας με

την τοπική κοινωνία, σύμφωνα με την προς επικύρωση αναθεωρημένη συμφωνία χρηματοδότησης του CEF. Άλλωστε, είναι σε εξέλιξη μόνο η εκτέλεση της εργολαβίας..., της οποίας το πέρας ορίζεται στη Χ.Θ. 120+111, από την περαιτέρω δε καθυστέρηση στην ολοκλήρωση του έργου υποδομής εκτιμάται ότι ο ανάδοχος της επιδομής θα εγείρει αιτήματα σταλιών και αποζημιώσεων.

12. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω στοιχεία, το Δ.Σ. της ... ενεργοποίησε, με την .../02.10.2023 απόφασή του, ποινικές ρήτρες για παράβαση της συνολικής προθεσμίας του έργου, ποσού 1.602.193,56 ευρώ. Κατά της 4459/15.09.2023 απόφασης του Δ.Σ. της... (βλ. παρ. 11 της παρούσας) και της κοινοποιηθείσης σε αυτή .../26.09.2023 διαταγής οριστικής διακοπής των εργασιών του έργου, η ανάδοχος υπέβαλε την από 12.10.2023 ένσταση προβάλλοντας ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι ακυρωτέες για τους εξής κυρίως λόγους: α) η σύμβαση έχει διαλυθεί αυτοδίκαια, λόγω υπέρβασης της οριακής προθεσμίας της αναδόχου, δίχως υπαιτιότητα της αναδόχου. Εφόσον η αναθέτουσα αποδέχεται υπαιτιότητα της αναδόχου, θα έπρεπε να εξηγήσει για ποιον λόγο δεν προέβη στην κήρυξή της ως έκπτωτης αλλά, αντιθέτως, συναινούσε στις μηνιαίες πληρωμές του έργου και στις δύο δεκαοκτάμηνες χρονικές παρατάσεις. β) Αναληθώς αναφέρεται ότι έχουν συντελεστεί όλες οι αναγκαίες απαλλοτριώσεις καθώς εκκρεμούν ακόμη 10 συμπληρωματικές αυτών. γ) Το τμήμα το οποίο έχει δεσμεύσει η αρχαιολογική υπηρεσία δεν ανέρχεται σε 50 μέτρα αλλά σε 250μ. δ) Υπάρχουν διαστρεβλώσεις ως προς τους πραγματικούς λόγους των καθυστερήσεων σε διάφορα σημεία του έργου και ως προς την αναγκαιότητα της συνδρομής της αναθέτουσας κατά τον συντονισμό διάφορων φορέων του Δημοσίου. ε) Η αναφορά σε εργασίες ποσού 19.995.422,65 ευρώ που θα μπορούσαν να εκτελεστούν, ποσό το οποίο προστιθέμενο στο ποσό των ήδη εκτελεσθεισών εργασιών θα αντιστοιχούσε σε ποσοστό 82% του συμβατικού αντικειμένου, είναι πρωτάκουστη και ατεκμηρίωτη. Η ένσταση αυτή απορρίφθηκε με την .../16.2.2024 απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, κατόπιν της από 10.11.2023 εισήγησης της Διεύθυνσης Έργων της ...και την .../18.12.2023 ομόφωνη γνωμοδότηση του Τεχνικού Συμβουλίου Κατασκευών Έργων και Μελετών Εποπτευόμενων Φορέων, της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, στις οποίες επαναλαμβάνονται κατ' ουσίαν όσα αναφέρονται στην προμνησθείσα .../13.9.2023 εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου της ... προς το Δ.Σ. αυτής, υποστηρίζεται η ακρίβεια της τεκμηρίωσης αυτών και υπογραμμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 35 της Ε.Σ.Υ. της συμβάσεως, η ανάδοχος έπρεπε να προβεί σε όλες τις απαραίτητες συνεννοήσεις και συνεργασίες με κάθε αρμόδια διοικητική αρχή εφόσον τούτο ήταν αναγκαίο για την εκτέλεση του έργου, με ή χωρίς τη συνδρομή της ...

13. Στη συνέχεια, το Τεχνικό Συμβούλιο Έργων και Μελετών εποπτευόμενων φορέων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, έχοντας υπόψη του το σύνολο των στοιχείων του φακέλου, γνωμοδότησε ομόφωνα, με την Πράξη ... της .../29.7.2024 αυτού, μεταξύ άλλων, υπέρ της σύναψης της 1^{ης} Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών της αρχικής ...σύμβασης επιδομής, συνολικής δαπάνης 48.164.123,75 ευρώ (πλέον αναθεώρησης και Φ.Π.Α.), χωρίς αναφορά στην πηγή της χρηματοδότησής της. Στη εν λόγω γνωμοδότηση διαλαμβάνεται συναφώς ότι: α) Η ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης επιδομής ... ανερχόταν μέχρι εκείνη τη στιγμή σε ποσοστό περίπου 25%. β) Η προϋπολογιζόμενη δαπάνη της σκοπούμενης 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης αυτής ανέρχεται σε ποσοστό 38,30% της αξίας αυτής. γ) Αντικείμενο της συμπληρωματικής σύμβασης είναι η κατασκευή της υποδομής τμήματος 7 χιλιομέτρων από Αραχωβίτικα έως Ρίο, η οποία δεν αποτελεί μεν φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της σύμβασης..., απροβλέπτως όμως για αυτήν δεν ολοκληρώθηκε από την εργολαβία στην οποία είχε ανατεθεί και η οποία διαλύθηκε, η δε κατασκευή της είναι απολύτως αναγκαία για την ολοκλήρωση των εργασιών της σύμβασης..., ήτοι των εργασιών της επιδομής, σηματοδότησης και κατασκευής των σιδηροδρομικών σταθμών, οι οποίες σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να διαχωριστούν τη δεδομένη στιγμή χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα τεχνικά και οικονομικά προβλήματα στην αναθέτουσα Αρχή. Στη μεταγενέστερη .../20.8.2024 εισήγηση της Διεύθυνσης Έργων της ...προς το Δ.Σ. αυτής αναφέρονται ειδικότερα ως προς το ποσοστό ολοκλήρωσης του φυσικού αντικείμενου της αρχικής σύμβασης..., ως προς το ακριβές αντικείμενο της συμπληρωματικής σύμβασης, και ως προς τη χρηματοδότησή της, τα ακόλουθα: α) «Το ποσοστό ολοκλήρωσης του φυσικού αντικείμενου του έργου ανέρχεται μέχρι σήμερα σε ποσοστό περίπου 25% (συμπεριλαμβανομένων των υλικών επιδομής, Η/Μ, ηλεκτροκίνησης, κ.λπ., τα οποία είναι σε διαδικασία προμήθειας για το έργο και προσκομίζονται σε αυτό). Η υλοποίηση του οικονομικού αντικείμενου σύμφωνα με τον εγκεκριμένο 14^ο λογαριασμό ανέρχεται σε 20.828.334,18 ευρώ (πλέον αναθεώρησης και Φ.Π.Α.), ήτοι σε ποσοστό 17% περίπου σε σχέση με το αρχικό συμβατικό αντικείμενο, ενώ έχει επίσης εγκριθεί προκαταβολή ποσού 6.288.188,73 ευρώ για την προμήθεια υλικών του έργου και ως εκ τούτου η υλοποίηση του οικονομικού αντικείμενου του έργου ανέρχεται σε 20.828.334,18+6.288.188,73=27.116.532,91 ευρώ ήτοι σε ποσοστό 22% περίπου». β) Στο αντικείμενο της συμπληρωματικής σύμβασης περιλαμβάνονται: 1) Η ολοκλήρωση της υποδομής της Διπλής Σιδηροδρομικής Γραμμής Κορίνθου - Πάτρας από Χ.Θ. 113+000 έως τη Χ.Θ. 120+120. 2) Η ολοκλήρωση της υποδομής δύο (2) σηράγγων με τη μέθοδο C&C, του Αγ. Βασιλείου, Χ.Θ. 115+879,802 - Χ.Θ. 116+505,77, συνολικού μήκους 625,975μ., και του Ρίου, Χ.Θ. 119+718 - Χ.Θ.

120+110,80, συνολικού μήκους 392,20μ. 3) Η ολοκλήρωση των τοίχων αντιστήριξης (πασσαλοτοίχων και πεδילוτοίχων) της Ν.Δ.Σ.Γ. από Χ.Θ. 113 έως Χ.Θ. 120+120. 4) Η κατασκευή των οδικών διαβάσεων Α.Δ.2, Α.Δ.3, Κ.Δ.2, η ολοκλήρωση των Α.Δ1, Κ.Δ. 1, η ολοκλήρωση των σιδηροδρομικών γεφυρών Σ.Γ.1 και Σ.Γ.2 και η κατασκευή της Σ.Γ.3. 5) Η κατασκευή του συνόλου των απαιτούμενων Υδραυλικών Έργων για την προστασία της σιδηροδρομικής γραμμής, των παρόδιων ιδιοκτησιών, έργα αποχέτευσης των ομβρίων και ακαθάρτων, καθώς επίσης και εργασίες αποκατάστασης του δικτύου ύδρευσης στην περιοχή του έργου έως τη Χ.Θ. 120+120, συμπεριλαμβανομένης και της κατασκευής επτά (7) οχετών καθοδήγησης των ομβρίων υδάτων έως τη θάλασσα. 6) Η κατασκευή και αποκατάσταση του τοπικού οδικού δικτύου, το οποίο ακολουθεί παράλληλα, ανάντη και κατάντη τη Ν.Δ.Σ.Γ. από Χ.Θ. 113+200 έως Χ.Θ. 120+120, αποκαθιστώντας την επικοινωνία μεταξύ οικισμών και παράπλευρων ιδιοκτησιών. 7) Λοιπές εργασίες για την ικανοποίηση των περιβαλλοντικών όρων του έργου (καθαιρέσεις και αποκαταστάσεις περιφράξεων ιδιοκτησιών, μετρήσεις επιρροής κατασκευών στο περιβάλλον, κ.λπ.). Κατά την περιγραφή του ως άνω αντικειμένου τονίζεται επίσης ότι η παραμονή ημιτελών των τεχνικών έργων υποδομής, τα οποία διέρχονται από αστικές περιοχές, επιδεινώνει την αντιπλημμυρική προστασία των περιοχών αυτών, δεν διασφαλίζει την αποφυγή ατυχημάτων, οδηγεί σε αποσάθρωση των έργων τους, σε μετατροπή τους σε χώρους απόρριψης απορριμμάτων κ.λπ. γ) Ως προς τη χρηματοδότηση σημειώνεται ότι εφόσον το ευρωπαϊκό πρόγραμμα της INEA/CEF, από το οποίο συγχρηματοδοτείται το έργο της υποδομής, λήγει την 31^η Δεκεμβρίου 2024, με αψώτατο προβλεπόμενο χρονικό περιθώριο εκτέλεσης εργασιών και αποπληρωμής την 31^η Δεκεμβρίου 2025, όπως αναφέρεται και στο πρόσφατο έγγραφο της INEA/CEF με αριθμό πρωτ. .../24/19.6.2024, οποιαδήποτε καθυστέρηση στην υλοποίηση και ολοκλήρωση των εργασιών υποδομής θα επιφέρει την απώλεια των ήδη καταβληθεισών από την Ε.Ε. δαπανών γι' αυτές. Συνεπώς, θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια τήρησης των ανωτέρω προθεσμιών. Εάν επιλεγεί η νέα δημοπράτηση του έργου, είναι πλέον αδύνατη η ολοκλήρωση της υποδομής εντός των ανωτέρω προθεσμιών και δεν είναι απολύτως γνωστός ο χρόνος ολοκλήρωσης της προσυμβατικής διαδικασίας. Ως εκ τούτου, προκρίνεται η ανάθεσή τους στη ήδη εγκατεστημένη στη συγκεκριμένη περιοχή ανάδοχο της σύμβασης επιδομής ..., με τις εκπτώσεις τις οποίες αυτή προσέφερε για την εκτέλεση όμοιας μορφής εργασιών, ήτοι 15% για την ομάδα των χωματουργικών εργασιών και 10% για την ομάδα των Ανοικτών Τεχνικών Έργων, ποσοστά εκπτώσεων τα οποία θεωρούνται λογικά κατά το έτος αυτό, συνεκτιμωμένου του γεγονότος ότι οι τιμές του Περιγραφικού Τιμολογίου Εργασιών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών δεν έχουν τροποποιηθεί από το έτος 2017.

14. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, το Δ.Σ. της ...ενέκρινε με την .../27.8.2024 απόφασή του τον 1^ο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών, το 1^ο και το 2^ο Πρωτόκολλα Κανονισμού Τιμής Μονάδας Νέων Εργασιών και τη σύναψη της επίμαχης 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης - συμπληρωματικής της σύμβασης επιδομής ...- έναντι συμβατικού τιμήματος 48.164.123,75 ευρώ (χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.), και με συμβατικό χρόνο υλοποίησής έως τις 22 Νοεμβρίου 2025, που είναι και ο χρόνος λήξης της διάρκειας της αρχικής σύμβασης 1510/22.

15. Με την προσβαλλόμενη Πράξη του το Κλιμάκιο δέχθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου της επίδικης συμπληρωματικής σύμβασης διότι οι ανατιθέμενες με αυτή εργασίες υποδομής δεν δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο συμπληρωματικής σύμβασης της ... αρχικής σύμβασης επιδομής, επί τη βάση των άρθρων 337 και 156 του ν. ν. 4412/2016. Τούτο διότι συνιστούν ανεπίτρεπτη επέκταση του τεχνικού της αντικειμένου, η οποία δεν ήταν γνωστή στο σύνολο των εργοληπτικών επιχειρήσεων που συμμετείχαν στη διαγωνιστική διαδικασία, για τους κάτωθι -επάλληλους κατ' ουσίαν- λόγους: i) οι εργασίες αυτές κείνται εκτός του αντικειμένου της αρχικής σύμβασης ... και δεν κρίθηκαν απαραίτητες για την ολοκλήρωσή της ώστε να συμπεριληφθούν σε αυτή. Αντιθέτως, διαχωρίστηκαν τεχνικά και οικονομικά και αποτέλεσαν αντικείμενο έτερης σύμβασης, της.... ii) Η μη ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου της ... σύμβασης δεν συνιστά νόμιμη αιτία σύναψης της ελεγχόμενης συμπληρωματικής σύμβασης στο πλαίσιο της ...σύμβασης, εφόσον σχετίζεται με τις ανάγκες σύμβασης διαφορετικής από την αρχική. iii) Ο ισχυρισμός της αναθέτουσας ότι το αντικείμενο της αρχικής σύμβασης ... συνδέεται και δεν μπορεί να ολοκληρωθεί αν δεν εκτελεστούν οι υπολειπόμενες εργασίες της σύμβασης ... δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη σύναψη της ελεγχόμενης συμπληρωματικής σύμβασης, διότι εφόσον οι εργασίες υποδομής ήταν απαραίτητες, η αναθέτουσα θα έπρεπε να τις είχε συμπεριλάβει στην αρχική σύμβαση. iv) Ούτε ο κίνδυνος απώλειας κονδυλίων της χορηγηθείας ενωσιακής συγχρηματοδότησης της ... σύμβασης μπορεί να δικαιολογήσει τη σύναψη της ελεγχόμενης συμπληρωματικής στο πλαίσιο της σύμβασης... , διότι, σε καμία περίπτωση, ο κίνδυνος αυτός δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο συμπερίληψης σε συμπληρωματική σύμβαση, εργασιών που επεκτείνουν το αντικείμενο της αρχικής σύμβασης.

16. Με την προσφυγή, το από 14.11.2024 υπόμνημα της αναθέτουσας και την παρέμβαση της αναδόχου προβάλλονται τα ακόλουθα: Οι ανωτέρω παραδοχές του Κλιμακίου ενέχουν πλάνη περί τα πράγματα και τον νόμο για τους ακόλουθους προεχόντως λόγους: ii) Οι επίμαχες υπολειπόμενες εργασίες υποδομής της σύμβασης ... δημοπρατήθηκαν με διακήρυξη, η οποία δημοσιεύτηκε τον Ιανουάριο του έτους 2015 στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έξι έτη πριν από την

δημοσίευση τον Σεπτέμβριο του 2021 της διακήρυξης για την ανάθεση των εργασιών της επιδομής με την σύμβαση... . Κατά τον χρόνο εκείνο, και με αυτή τη χρονική απόσταση και αλληλουχία, οι τεχνικά προηγούμενες εργασίες υποδομής μπορούσαν ευχερώς να διαχωριστούν από τις εργασίες της επιδομής, αμφοτέρως δε ανατέθηκαν με ανοικτό διαγωνισμό. Στην παρούσα φάση, από την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την ελεγχόμενη 1^η συμπληρωματική σύμβαση προκύπτει ότι οι συμπληρωματικές εργασίες υποδομής, οι οποίες δεν περιελήφθησαν στην αρχική ... σύμβαση, καθώς η ανάγκη εκτέλεσής τους προέκυψε κατά την εκτέλεση αυτής λόγω της διάλυσης της ... σύμβασης τον Οκτώβριο του 2023, είναι πλέον απαραίτητες και τεχνικώς προαπαιτούμενες για την ένταξη και άρτια, από τεχνικής και λειτουργικής απόψεως, ολοκλήρωση των εργασιών της επιδομής, της σηματοδότησης και της κατασκευής των σιδηροδρομικών σταθμών στο επίμαχο κοινό τμήμα των 7 χιλιομέτρων. Κατά συνέπεια, δεν αποτελούν επέκταση του φυσικού αντικείμενου της ... σύμβασης, αλλά πρέπει να θεωρηθούν ως ενσωμάτωση των όλως απαραίτητων εργασιών για την ολοκλήρωσή της. Είναι δε σαφές ότι επέκταση θα σήμαινε εκτέλεση νέου φυσικού αντικείμενου, το οποίο, και αν ακόμη δεν εκτελείτο, η αρχική σύμβαση θα μπορούσε να ολοκληρωθεί, εν προκειμένω, όμως, αν δεν εκτελεστούν οι εργασίες υποδομής σε αυτό το τμήμα του έργου, τότε δεν μπορούν να εκτελεστούν οι από αυτές εξαρτώμενες εργασίες επιδομής. Η ανάθεση των εργασιών με την κρινόμενη συμπληρωματική σύμβαση θα επιταχύνει τον ρυθμό εκτέλεσης των έργων τόσο της υποδομής όσο και της εξαρτώμενης από αυτή επιδομής, δοθέντος ότι ο ανάδοχος των έργων της σύμβασης επιδομής έχει ήδη αναπτύξει και οργανώσει το εργοτάξιο του. Αντιθέτως, η ανάθεση των εργασιών σε τρίτο εργολάβο, ο οποίος θα προέκυπτε με διαγωνιστική διαδικασία, θα προκαλούσε απρόβλεπτη καθυστέρηση ολοκλήρωσης των έργων της υποδομής και της επιδομής, δυσκολία συντονισμού των δύο εργολαβιών και δυσεπίλυτα τεχνικά και οικονομικά προβλήματα για την αναθέτουσα Αρχή. Τούτο διότι η καθυστέρηση στην εκτέλεση των εργασιών της επιδομής δίχως υπαιτιότητα του αναδόχου δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την έγερση αξιώσεων αποζημίωσης εκ μέρους του, παραλλήλως δε πιθανολογείται βασίμως και η διακοπή της χρηματοροής του έργου λόγω της καθυστέρησης, καθώς και η δημιουργία περαιτέρω ζητημάτων ως προς την συγχρηματοδότησή του. Επιπροσθέτως, υπογραμμίζεται ότι το οικείο ευρωπαϊκό πρόγραμμα συγχρηματοδότησης του έργου υποδομής λήγει την 31^η Δεκεμβρίου 2024, με χρονικό περιθώριο εκτέλεσης εργασιών και αποπληρωμής αυτών έως την 31^η Δεκεμβρίου 2025. Συνεπώς, οποιαδήποτε καθυστέρηση στην υλοποίηση και ολοκλήρωση των εργασιών υποδομής θα έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια των ήδη καταβληθεισών για αυτές δαπανών. Πέραν τούτων, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι πρέπει να συνεκτιμηθούν και πρόσθετα τεχνικά προβλήματα που επισημάνθηκαν αρμοδίως κατά την

προετοιμασία της συμπληρωματικής σύμβασης και την καθιστούν επιβεβλημένη για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Ειδικότερα, η ευρύτερη περιοχή του έργου, από Αραχωβίτικα έως Ρίο, παρουσιάζει σημαντική έλλειψη σε αντιπλημμυρικά έργα και πλήρη έλλειψη σε έργα αποχέτευσης ομβρίων αστικού τύπου στις οδούς που τη διασχίζουν, τα οποία είναι έργα αρμοδιότητας των τοπικών Αρχών (Περιφέρειας και Δήμου, αντίστοιχα). Επιπροσθέτως, η περιοχή αυτή διακρίνεται για το έντονο ανάγλυφο, αφού χωροθετείται στις παρυφές του Παναχαϊκού όρους με κατηφορική κλίση προς τον Πατραϊκό Κόλπο. Έτσι, η περαιτέρω παραμονή ημιτελούς του έργου αυτού, που διέρχεται από αστικές περιοχές, επιδεινώνει την αντιπλημμυρική προστασία της περιοχής και εξ αυτού του λόγου υπάρχει μεγάλη πιθανότητα δημιουργίας επικίνδυνων καταστάσεων για τις παρόδιες ιδιοκτησίες σε περίπτωση πλημμυρικών φαινομένων. Επίσης, δεν πρέπει να παροράται ότι η διατήρηση των έργων υποδομής ημιτελών οδηγεί σταδιακά σε απαξίωσή τους, λόγω αλλοίωσης των ημιτελών χωματουργικών έργων, λόγω μετατροπής αυτών σε εστίες σκουπιδιών και μολύνσεων και λόγω αποσάθρωσης των ημιτελών τεχνικών έργων υπό την επίδραση των καιρικών φαινομένων, ενόψει και της γειτνίασης του έργου με τη θάλασσα. Επικουρικός, η προσφεύγουσα ζητεί να αναγνωριστεί ότι ενήργησε με συγγνωστή πλάνη, ήτοι με πλήρη πεποίθηση περί της νομιμότητας της διαδικασίας ανάθεσης της συμπληρωματικής σύμβασης, η οποία επελέγη ως η πλέον ενδεδειγμένη λύση για την άμεση, ταχεία και αποτελεσματική ολοκλήρωση των υπολειπόμενων αλληλεξαρτώμενων έργων υποδομής και επιδομής.

17. Συναφώς προς τα προεκτεθέντα επιχειρήματα της αναθέτουσας αρχής και της αναδόχου, οι οποίες αποδίδουν την ανάγκη σύναψης της ελεγχόμενης συμπληρωματικής σύμβασης στη διάλυση της σύμβασης..., το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν ενώπιόν του δεν προκύπτει η πλήρης εκκαθάριση των τυχόν υφισταμένων εκατέρωθεν απαιτήσεων της αναδόχου της ... σύμβασης και της αναθέτουσας, στο δε υπόμνημα της... επί της νυν ένδικης προσφυγής διαλαμβάνεται ότι δεν ακολουθήθηκε η διαδικασία έκπτωσης της αναδόχου του άρθρου 61 του ν. 3669/2008 διότι η διαδικασία διακοπής των εργασιών – διάλυσης της σύμβασης είναι συντομότερη και πιο βέβαιη και έτσι καθίσταται δυνατή η σύντομη ολοκλήρωση της ανάθεσης των υπολειπόμενων εργασιών υποδομής σε νέα εργολαβία.

18. Επίσης, δοθέντος ότι η προσφεύγουσα επικαλείται κίνδυνο απώλειας των κονδυλίων της συγχρηματοδότησης της σύμβασης..., το Δικαστήριο διαπιστώνει, από τα συμπληρωματικά έγγραφα που προσκομίστηκαν ενώπιόν του, ότι στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) παρακολούθησης έργων έχει καταχωρηθεί η 7^η τροποποίηση του Τεχνικού Δελτίου Πράξης του έργου της σύμβασης ... με τίτλο Πράξης «Κατασκευή σιδηροδρομικής υποδομής στο τμήμα

Ψαθόπυργος – Πάτρα (Ρίο), του άξονα Αθήνα – Πάτρα, τμήμα του Διαδρόμου ΟΕΜ». Με την τροποποίηση αυτή προστίθεται στην εν λόγω Πράξη νέο υποέργο 7, το οποίο περιλαμβάνει τις υπολειπόμενες εργασίες για την ολοκλήρωση της υποδομής μετά την διάλυση της σύμβασης κατασκευής ... και της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης αυτής... , προγραμματιζόμενο να συναφθεί ως ξεχωριστή σύμβαση, δεν αναφέρεται όμως ότι το νέο αυτό υποέργο δεν θα ανατεθεί με αυτοτελή νέα σύμβαση αλλά θα αποτελέσει αντικείμενο της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης της εργολαβίας.... Παραλλήλως, όσον αφορά τη σύμβαση..., το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος «ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ» του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στο .../9.8.2024 έγγραφό της προς την ... την ενημερώνει ότι επειδή το σχέδιο τροποποίησης της νομικής δέσμευσης για τη σύμβαση ... συνοδεύεται από πρόταση σύναψης της 1^{ης} Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών, η προτεινόμενη τροποποίηση σύμβασης θα ελεγχθεί από την εν λόγω υπηρεσία μετά τον έλεγχο της νομιμότητάς της από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

19. Λαμβάνοντας υπόψη τα προπαρατεθέντα πραγματικά δεδομένα και όσα έγιναν δεκτά ανωτέρω στη νομική σκέψη 7, το Δικαστήριο κρίνει ότι κατά λογική και τεχνική αναγκαιότητα οι εργασίες υποδομής και επιδομής πραγματοποιούνται διαδοχικά κατά την κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου στον ίδιο γεωγραφικό χώρο, κατατείνοντας εν τέλει στην ολοκλήρωση μιας λειτουργικής σιδηροδρομικής γραμμής. Επίσης, για οικονομικούς, διοικητικούς ή άλλης φύσεως λόγους, δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο δύο διαφορετικών, χρονικά αποκλινουσών, αυτοτελών διαδικασιών ανάθεσης με προϋπολογισμό χρηματοδοτούμενο από διαφορετική πηγή ενωσιακής ή μη συγχρηματοδότησης, και ευρεία συμμετοχή προσφερόντων σε κάθε μία από αυτές, όπως συνέβη εν προκειμένω. Στην κρινόμενη περίπτωση, πρέπει να γίνει δεκτό, ότι λόγω της αυτοτέλειας εκάστης διαγωνιστικής διαδικασίας, η ενοποίηση των εργασιών που αποτέλεσαν το αντικείμενο εκάστης εξ αυτών με την επιγενόμενη επιχειρούμενη σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης για την εκτέλεση από την ανάδοχο της τρέχουσας σύμβασης επιδομής του υπολειπόμενου τμήματος (μήκους 7 χιλιομέτρων) των εργασιών της διαλυθείσας σύμβασης υποδομής, με χρήση κονδυλίων του προϋπολογισμού της διαλυθείσας σύμβασης επιδομής, δεν βρίσκει νόμιμο έρεισμα στην περ. β' της παρ. 1 των άρθρων 337 και 156 του ν. 4412/2016. Τούτο διότι με την ανάθεση αυτή διευρύνεται το αντικείμενο της αρχικής σύμβασης επιδομής με στοιχεία που δεν είχαν αρχικώς προβλεφθεί, τα οποία μεταβάλλουν ουσιωδώς τα χαρακτηριστικά της, αλλά και την οικονομική της ισορροπία υπέρ του αναδόχου, με αλληλοεμπλοκή των χρηματοδοτήσεων των δύο αρχικών συμβάσεων. Επιπλέον, πρέπει να συνεκτιμηθεί ότι από τα στοιχεία που παρατίθενται στις γνωμοδοτήσεις που

προηγήθηκαν της έγκρισης της σύναψης της ένδικης συμπληρωματικής σύμβασης προκύπτει ότι κατά τον χρόνο αυτό οι εργασίες της σύμβασης επιδομής είχαν ολοκληρωθεί μόνο σε ποσοστό 25%. Εξ αυτού ευλόγως καθίσταται αμφίβολο αν οι σκοπούμενες συμπληρωματικές εργασίες υποδομής που αφορούν τα τελευταία 7 χιλιόμετρα του συνολικού μήκους των 28,8 χιλιομέτρων της σύμβασης επιδομής ήταν αναγκαίες και επείγουσες για την τελειοποίηση των εργασιών του έργου της επιδομής, όπως υποστηρίζουν η αναθέτουσα Αρχή και η ανάδοχος, δεδομένου ότι κατά τον χρόνο αυτό αυτές είχαν ολοκληρωθεί μόνο κατά το ¼ αυτών, επίσης αν πράγματι ανταποκρίνονται στην άμεση ανάγκη αποφυγής σταλίας του εργοταξίου της επιδομής και έγερσης αποζημιωτικών αξιώσεων εκ μέρους του αναδόχου και αν ήταν αδύνατη χρονικά η οργάνωση νέας διαδικασίας ανάθεσης αυτών, με συντομευμένη έστω την προθεσμία υποβολής των προσφορών. Περαιτέρω, η εκ μέρους της αναθέτουσας επίκληση διαφόρων κινδύνων (από πλημμυρικά φαινόμενα, από την απαξίωση του έργου κ.λπ.) στο ημιτελές τμήμα των έργων υποδομής δεν ασκεί επιρροή επί της νομιμότητας της επίδικης συμπληρωματικής σύμβασης, διότι δεν μπορεί να εκτιμηθεί σε σχέση με την αναγκαιότητα σύναψης αυτής κατ'εφαρμογή της παρ. 1 περ. β' των άρθρων 337 και 158 του ν. 4412/2016. Τέλος, ο επικουρικός προβαλλόμενος από την προσφεύγουσα λόγος περί συγγνωστής πλάνης αυτής ως προς τη νομιμότητα της επιλογής της ελεγχόμενης ανάθεσης, είναι απορριπτέος ως απαραδέκτως προβαλλόμενος, καθόσον, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά, η παραδοχή του θα έθιγε τον αντικειμενικό χαρακτήρα και θα αλλοίωνε την πρακτική αποτελεσματικότητα του προσυμβατικού ελέγχου. Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, η κρίση του Κλιμακίου παρίσταται ορθή και η κρινόμενη προσφυγή μετά της υπέρ αυτής ασκηθείσας παρέμβασης πρέπει να απορριφθούν.

20. Η Πάρεδρος Ευπραξία Δημολιού εξέφρασε την εξής συγκλίνουσα συμβουλευτική γνώμη. Το ζήτημα της αλληλεξάρτησης των εργασιών υποδομής και επιδομής ενός σιδηροδρομικού έργου σε ένα τμήμα αυτού συνδέεται ευθέως τόσο με τον τρόπο ανάθεσής τους (ενιαίο ή αυτόνομο) όσο με τις πρακτικές ανάγκες που μπορούν να ανακύψουν κατά τον χρόνο εκτέλεσής τους χωρίς υπαιτιότητα της αναθέτουσας αρχής. Λόγω της διακεκριμένης δημοπράτησής τους και της διάλυσης της σύμβασης υποδομής στην προκειμένη περίπτωση και προκειμένου να μην θεωρηθεί η επίδικη συμπληρωματική σύμβαση ως ανεπίτρεπτη επέκταση του αντικειμένου της αρχικής σύμβασης επιδομής πλήττουσα τη διαφάνεια των διαδικασιών και την ίση μεταχείριση των υποβαλλόντων προσφορές, αλλά ως απαραίτητη για την έγκαιρη ολοκλήρωσή της, ήταν αναγκαίο να συμπεριληφθούν στην απόφαση έγκρισης της ανάθεσής της, ως αιτιολογικά ερείσματα αυτής, συνοδευόμενα από επαρκή αποδεικτικά στοιχεία, και τα ακόλουθα: 1) η οριστική λύση της σύμβασης υποδομής κατόπιν τήρησης

της προσήκουσας διαδικασίας, και η πλήρης διοικητική και δικαστική εκκαθάριση των εκατέρωθεν απαιτήσεων της αναδόχου και του κυρίου του έργου, 2) η βραχυπρόθεσμη χρονική και η χωρική εξάρτηση των εν εξελίξει έργων επιδομής από την ολοκλήρωση των έργων υποδομής κατά τον χρόνο έγκρισης ανάθεσης της συμπληρωματικής σύμβασης, γ) η μη παραβίαση των όρων του επιχειρησιακού προγράμματος στο οποίο έχει ενταχθεί η σύμβαση υποδομής, με την ανάθεση της σκοπούμενης συμπληρωματικής σύμβασης και, αντίστοιχα, δ) η μη παραβίαση των όρων του επιχειρησιακού προγράμματος στο οποίο έχει ενταχθεί η σύμβαση επιδομής με την ανάθεση της σκοπούμενης προγραμματικής σύμβασης. Η μη επαρκής απόδειξη των ανωτέρω με τα στοιχεία που προσκομίστηκαν ενώπιον του Κλιμακίου και του Τμήματος (βλ. ανωτέρω σκ. 13, 17 και 18), αλλά και με τους λόγους προσφυγής που συναρτώνται με την ουσιαστική εκτίμηση του πραγματικών περιστάσεων της υπόθεσης, καθιστά μη νόμιμη εναλλακτική λύση την ανάθεση της κρινόμενης ιδιότυπης συμπληρωματικής σύμβασης και, κατ' αποτέλεσμα, βάσιμη την πλημμέλεια της ανεπίτρεπτης, κατά τις διατάξεις της παρ. 1 περ. β' των άρθρων 337 και 152 του ν. 4412/2016, επέκτασης του αντικειμένου της αρχικής σύμβασης επιδομής, η οποία της αποδίδεται, με γενικότερη αιτιολογία, από την προσβαλλόμενη Πράξη.

21. Κατ'ακολουθία των προεκτεθέντων, η ελεγχόμενη προσφυγή και η υπέρ αυτής ασκηθείσα παρέμβαση πρέπει να απορριφθούν και να επιστραφεί στην προσφεύγουσα το αχρεωστήτως καταβληθέν παράβολο.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την με Α.Β.Δ. .../9.10.2024 προσφυγή της ... και την υπέρ αυτής ασκηθείσα παρέμβαση.

Διατάσσει την επιστροφή στην προσφεύγουσα του αχρεωστήτως καταβληθέντος παραβόλου.

Δεν ανακαλεί, κατά τα αναφερόμενα στο αιτιολογικό, την 415/2024 Πράξη προσυμβατικού ελέγχου του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε σε τηλεδιάσκεψη, στις 19 και στις 29 Νοεμβρίου 2024.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ**

**Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΠΑΡΕΔΡΟΣ
ΕΥΠΡΑΞΙΑ ΔΗΜΟΛΙΟΥ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΖΕΝΟΥ**

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 23 Δεκεμβρίου 2024.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΖΕΝΟΥ**